

„EDINOST“
Izaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **sobotah, četrtkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obojno izdanje stane:**
za eno leto . . . 1.50, izven Avstrije f. 1.40
za tri mesece . . . 0.50
za pol leta . . . 0.75
za vsa leta . . . 1.00
Na naročbe brez priložne naročnine se ne jemlje ozir.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 avc., izven Trsta po 3 avc. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 avc., izven Trsta 5 avc.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se računa po tarifi v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javnozahvale, domači oglašji it. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacijo in oglašje sprejema **upravnništvo** ulica Molino picolo hit. 3, II. nadst. Odprte reklamacije so preste poštnine.

V edinosti je moč!

Sličice iz dobe 1848-1895.

Mariborski list „Südsteirische Post“ prinesel je te dni pod naslovom „Res Austriaca“ daljši članek, v katerem nam pisec predloži na izborni način in kričečimi vzgledi, kako nemodro so postopali različni naši državniki od leta 1848. pa do danes, kako so čisto ukrenili, kar je bilo — najneprimernije za to državo.

Kar pripoveduje članek spodnještajerskega lista, gotovo ni laskavo za državniško kakovost patrijotizem in — hvaležnost raznih bivših državnikov avstrijskih; pač pa je zelo zanimivo in — resnično. Kar piše „Südsteirische Post“ v omenjenem članku, je res toli izborno označeno dogodka in odnošaje iz ravnokar minolih in polpreteklih časov, da smo uverjeni, da bodo ta izvajanja zanimala tudi naše čitatelje.

Kaj bi bil rekel stari švedski državni kancelar Axel-Oxenskierna blagega spomina — tako vasklika članek v uvodu svojim izvajanjem —, ako bi danes vstal iz groba, da si malo ogleda pri nas v Avstriji. Saj je že svojedobno označil svoje začudenje poznanim izrekom: „Koliko — nespametno se bode vladal svet!“ Pisci te le vrstice, nimam pred očmi vladarjev, ampak le ministerstva in merodavne državnike.

Začnimo z letom 1848. V tem nesrečnem letu so napadali Avstrijo in jej grozili najhujšo nevarnost: na Vshodu madjarski revolucionarji, na Jugu pa Italijani, naši prijatelji (?) in zavezniki (!), ki so se takrat, še avstrijski podaniki, puntali proti Avstriji. Oggerski emiserji (odposlanci) razvneli so revolucijo tudi na Dunaju in po drugih mestih. Gospodje na Dunaju so zgubili glavo in niso vedeli, kaka nevarnost jim preti neposredno. Tu-le malo ilustracijo. Domači odgojitelj v hiši tedanjega vsemožnega ministra Metternicha, koji poslednji je bil na glasu kot cvet državniške modrosti, ta domači odgojitelj, ki je poučeval princa Riharda, čul je opetovano na sprehodih in po kavarnah, kako so govorili brez ovinkov, da napadejo kneza Metternicha v najbližjem času. Odgojitelj, rodem Slovenec, je smatral za svojo dolžnost obvestiti o tem kneza. V dovoljeni mu avdijenci povedal je knezu najspoštliveje o groznjah, ki jih je čul, toda slabo je natelet. Očividno neprijetno zadeti knez odgovoril je nadvladajočim posmehom, da on (odgojitelj) ne razume takih stvari, ter da on (minister) ve natančno, da absolutno ni nikake nevarnosti. Da pa ubozega odgojitelja, ki je stal tu kakor polit psiček, še bolj pobije, poslal je Metternich svojega slugo do tedanjega policijskega ministra Sedelnitzkega s primernim vprašanjem, napisanim na lističu, a Sedelnitzki je odgovoril knezu tudi pismeno: „Absoluten mir, nikake nevarnosti“. Ta odgovor je knez Metternich pokazal svojemu odgojitelju zopet nadvladajočim smehljajem, a odgojitelj je

pobral pete, zaprosivši oprostjenja. — Naslednjega dne je moral knez Metternich v veliki hlasti bežati z Dunaja, da reši svoje življenje. V Avstriji je že tako, da se smatra za državnost, ako kdo, ki ni za to „rojen“, hoče kaj boljje vedeti v politiki. — V tem kritičnem času (1848), ne gledé na resno položeno v Lombardiji, bili so Windischgrätz, Haynau in Jelačić, v katerih taboru je tedaj v resnici bila Avstrija in obstanek Habsburgov. Zlasti so vrli in cesarju zvesti Hrvatje v Podravini in Posavini temeljito prerahljali in pobili madjarske upornike; mimo tega so Hrvatje pod svojim banom Jelačićem v svojem odkritem in požrtvovalnem patrijotizmu nabrali potrebna sredstva, da so mogli poslati bana Jelačića, vojski na čelu, na osvobodjenje Dunaja. Radi velikega pomanjkanja na gotovini dali so n. pr. hrvatski škofje poleg svojih gotovin svoje prstane, zlate verižice in pektore (naprsja), srebrno opravo itd.; hrvatske žene pa so poklonile svoj okras. Jelačić je šel na Dunaj in njega je bilo zahvaliti največ, da se je na Dunaju napravil red, med tem ko je na Oggerskem cesarska vojska, ki je mogla oditi tjakaj po prihodu Jelačića na Dunaj, ukrotila uporne druhalj Košutove izdatni in po vsem položju potrebnim sodelovanjem pomožnega voja ruskega. Po nastalem miru, menili bi, da se je tedanja dunajska vlada pokazalo hvaležno pomočnikom in rešilec v sili, vrlim Hrvatom in njih banu Jelačiću. — O da, to bi bilo čisto naravno — toda prišlo je drugače. Jelačiću ni bila zaslužena zahvala; Hrvatom so pozneje vzeli Reko, za to pa so jim dali — Khuena-Hedervarya in posestva Strossmayerjeva so prišla pod kr. oggerskega sekvestra, ker je Strossmayer baje preveč dajal za hrvatskopatrijotške namene.

Druge sličice: Kakor znano ne sestavljajo Madjari velikega dela prebivalstva onkraj Litve, kajti Hebrejci onkraj Litve, ki hote po vsej sili, da so s pomadjarjenjem svojih imen postali pristni Madjari, so tako malo pravi Madjari, kakor ne postane iz psa konj, ako smo na psa položili sedlo. Vzlic mnogoštevilnim pomiloščenjem upornikov iz leta 1848 in razmerno milostnemu postopanju vlade nasproti upornikom, se vendar niso hoteli zadovoljiti Madjari. Državniško razumevanje bi bilo zahtevalo, da bi vedno nezadovoljne in nezanesljive Madjare držali v šahu s tem, da bi bili dovolili kolikor le možno razsežno avtonomijo Hrvatom, Srbom, Romunom, Slovakom, Nemcem in Malorusom, da bi tako ustvarili ne le pravične, ampak tudi blaginji države odgovarjajoče odnošaje. — O da, to bi bilo kaj naravno — ali zgodilo se je nasprotno. Par milijonom Madjarov neblagega spomina iz leta 1848 dovolili so hegemonijo (nadvlado) nad vsemi drugimi narodnostmi onkraj Litve. Nikakor posebno važni ali lepi, iz pustinj osrednje Azije došli, radi

svojega ubožstva na koreninah večinoma po slovanskih besedah za izražanje usposobljeni jezik madjarski, povzdignjen je bil v državni jezik. Potem, ko je ta pogrešek tedanje avstrijske vlade dobil potrjenje po dvalizmu, vzlic legiji generala Klapke (Klapka je bil avstrijski častnik, a leta 1848 je stopil v službo nove oggerske vlade ter se srdito boril proti Avstriji. V tej lastnosti je postal „vojni minister“ in poveljnik trdnjave v Komornu. Po udušenju upora v letu 1849 živel je na Francozkem, v Švici in v Italiji. Leta 1867 se je povrnil na Oggersko in je bil celó izbran v državni zbor. Leta 1876 bil je svetovalec — turške vlade v vojaških stvareh; sicer pa ni čudno, ako Madjari skrbje za — Turke. Op. ured.) začelo je madjarsko gospodarstvo. Vse važnije službe dobili so madjarski srditeži ali pa še hujši renegate, v zasmeh državnim temeljnemu zakonu, ki naj bi zagotovili enakopravnost vsem narodnostim na Oggerskem. Uprizorilo se je popačeno svobodnozdarsko in židovsko gospodarstvo: veliko število poneverjenj javnih denarjev, o kojih poneverjenjih so poročali listi skoro sleherni dan, nezasišana nagažanja, krivice in tlačnja nemadjarskih narodnosti, kakoršnega postopanja je možno najti le v Turčiji; vsako pravico zasmehujoče obsodbe in zapiranja voditeljev in prijateljev teh narodnosti, orjaškimi koraki napredujoče podžidovljanje in demoralizovanje so sad dvalizma. Madjarom se je dovolilo — vse; ministri za vnanje stvari so bili do najnovjših časov Madjari, ki so povspeševali dotično politiko. (Konec prih.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 8. novembra 1895.

Deželnozborske volitve na Kranjskem. Evo nas, da utemeljimo svoje zavze-manje za kandidato Božičevo v okraju vipavsko-idrijskem.

O častniškem stanu veljal je nekdanj rek, da ta stan je bleščeče siromaštvo. Ta rek velja za ubogo vipavsko dolino. Krasen, diven je razgled po tej dolini in ljudje jej re-kajo „raj“ dežele kranjske. Ali le oni, ki pozna odnošaje, ve, koliko siromaštva, koliko bede in trpljenja se skriva poleg te krasne vnanjosti naravine, odkar je trtna uš jela gospodariti po vinogradih vipavskih in je element deročah vodá, zapuščajočih ob vsakem izdatnišem deževju svoje struge, jel pu-stošiti njive in travnike. Dolga vrsta slabih letin je dovela do tega, da prebivalstvo vipavske doline poleg vse lepote naravine mora živeti ubornije nego žive v kateremkoli drugem kraju v pokrajini. Da to siromašno ljudstvo ni že obupalo in da ni že davno opustilo obdelovanja polja in vinogradov, zahvaliti je le vztrajnost, žilavost, udanost v božjo voljo in pa oni srečni optimizem, ki se vedno in vedno nadeja vzlic vsem udarcem; in da ni čuti o velikem izseljevanju

iz te doline, pa je zahvaliti ono neizmerno ljubezen Vipavca do domače rojstne pedi zemlje. A poleg vse te, ne samozakriviljene bede se deželni zastop kranjski nikdar ni kazal posebno brižnega za to, da bi segel siromašnemu ljudstvu pod roko. Vipavci nam zatrjajo, da ono malo, kar se je storilo zanje tu pa tam, se je doseglo le po velikem be-račenju in da deželni zastop, oziroma posamični gospodje, ki imajo prvo besedo, so bili vedno nekako nenaklonjeni Vipavcem. Zlasti veliko in za bodočnost blagostanja v vipavski dolini odločilno vprašanje uravnjanja vodá se noče ganiti z mesta, a za toli za-željeno železnico po vipavski dolini ni kazal deželni zbor kranjski niti sence onega zanimanja kakor goriški. In vendar bi bila ta železnica velike važnosti tudi za deželo Kranjsko.

Vse je, — kako bi rekli hitro — ne-kako leno, apatično in brezbrizno v oigled vipavski bedi. Ta apatija pa se je prijala tudi odličnih mož po dolini sami, ker ni bilo dosedaj nikogar, ki bi jih vspodbujal in jih opozarjal na sredstva, kojih bi se bilo poslužiti za zboljšanje žalostnega stanja. Pri takih okolnostih trebao Vipavci svojim zastopnikom moža bistrega duha, sveže volje in krepke inicijative! Moža, ki iz lastne skušnje pozna ne le neostatke, am-pak ima tudi voljo in sposobnost zapričeti — povejmo naravnost — prepotrebni boj proti brezbriznosti na odličnih mestih. In ravno zato, ker smo uverjeni, da so v Bo-žiču združene vse te potrebne lastnosti, pri-poročamo njegovo kandidato po svojem najboljšem prepričanju. Božič je izobražen mož, kakoršnih je malo po deželi, in zajedno kmet; značajan in po svojem ugodnem gmotnem položnju popolnoma nezavisen. Z njegovo značajnostjo in nezavisnostjo je spojena pa tudi iskrena briga za vsa javna vprašanja, zadevajoča dolino vipavsko.

Vemo, da ima Božič nasprotnikov v odličnih krogih izven vipavske doline; to pa zato, ker je pokazal že kot mlad župan podraški, da mu je blagor onih, koje zastopa, nad vse in da mu je pri javnem delovanju jedini kazipot zavest: to je prav in to ni prav!

Vemo tudi, da je Božič razupit za libe-ralca; mi pa smo uverjeni, da Božič ni liberalca v slabem zmislu, v zmislu brez-verstva. On je le **narodni** radikalec — Bog nam daj več takih nego jih imamo sedaj! — in le kot tak ni priljubljen, recimo, marsikje.

Pripravljeni smo na to, da nam pokade pod nos znano podraško aféro. To nas ne plaši, ker je dokazana stvar, da Božič ni bil provzročitelj one afére, ampak je bila ista le posledica mnogoletnega ogorčenja vseh župljanov. V tem pogledu bi prosili vsakogar, da položi roko na srce in da premišlja o tem, da-li niso bile tudi cerkvene oblasti nekoliko krive,

njegova! In jaz? Brez tebe naj živim? V njegovih rokah naj te gledam?! Prejokujem naj noči, ki zakrivajo vaju, ko se ljubkujeta in poljubujeta? Pred svetom sem kot strgan berač, kateremu se iz usmiljenje volje vrže skorico kruha, kot meni Mara Zuničeva! Podoba Lucina naj mi trpinči dušo in trga srce, gledaje njeno ljubav do Marka? Jaz naj bom v posmeh svetu, ki kaže za menoj s prstom: „Vazil je zblaznel“?! — Ne! — Grehotna misel se me je polotila: jutri pojde v gozd, ki je slep in gluhi! Ni ga križa, ki bi te izdal, ni ga volka, ki bi tulil: „Vazil je umoril Marka!“

„Vi, Vazil?“ — vprašal je preplašeni župnik.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Vaziljeva ljubav.

Novela, spisal V a c l a v N o v a k.

II.

(Dalje.)

„Katera je ta, sin moj?“

„Luca...“

„Ona beračica?“ zatogotila se je mati.

Od lakote bi morala po zimi umreti brez moje pomoči.“

„A mene noče, mati.“

„In kdo bi jo pustil v Sertičovo hišo? Ves svet bi se norčeval iz mene! Glej pava! Že deset let čakam tistih deset skudov, ka-tere sem posodila njeni materi. Sedaj pa bo-demo videli, kdo je gospod. Ali plača, ali pa zapusti hišo!“

„Ne, mati, tega ne, takó mi Bog po-magaj! Ako to storite, zgubljen sem večno za vas!“

Od tedaj ogibal sem se še bolj ljudi. Govorilo se je, da sem ob pamet, oče pa je nataknil prstan na prst Mare, moje sedanje žene.

„In ti si dovolil?“ vprašal je začuden župnik.

„Ne takoj — kakó sem mogel to?! Srcé in pamet sta bila jedina: Luca! A Luca je bila Markova! Marko je sicer okreval, a videla se mu je bolezen, ki ga je prevzela vsega. Kot pametna ženska mu ni prvedala Luca nikoli, da sem jo zaezel. Tudi jaz nisem tega pravil nikomur, moji pa bi se bili udri-li v zemljo, ako bi se razverželo, da je bil njihov jedinec odbit od Luce. Tako so ugibali

ljudje sem ter tja, a nihče ni mogel uganiti, da je le Luca kriva mojega zla...“

Bilo je nekega večera. Snežilo je in hud mraz je vladal; vse se je zapiralo v svoje hiše. Blodil sem po svoji navadi po polji; zunaj me je grizel mraz, znotraj pa, v glavi in sreč, mi gorelo kot ogenj. Nebo je bilo oblačno in mesec se ni prikazal. Nikjer žive duše; takó sem se priplazil neviden k Lu-cinem domu. Prikral sem se do lése ter čakal — česa, sam nisem vedel. Dolgo sem stal ondi, kar so zaškipale duri in se je prikazal Marko, za njim pa Luca. Srcé se mi je skr-čilo in nekaj mi je zašepetalo — menda je bila zapeljiva kača: „Marko! Ti, Vazil?!“

Govorila sta med seboj in zvedel sem, da pojde Marko zjutraj zgodaj v les po drva. „Luca, Luca!“, vhažalo mi je iz prs. „Ti

da je prišlo do tega, do česar je prišlo. Zakaj pa je sedaj mir?!

V čast resnicoljubju večine konservativcev moramo naglasiti, da tudi isti — kakor se nam poroča — brezpogojno priznavajo eminentno sposobnost Božičevo za poslanca in da zatrjujejo, da nimajo ničesar proti osebi Božičevi, ampak da se mu protivijo le radi principa.

Iz kratka: po vipavski dolini je prepričanje ogromne večine, da je Božič najprimerniši kandidat. A tudi volilci idrijskega okraja smejo mirno vestjo oddati svoje glasove Božiču, kajti o možu, ki toli resno smatra svoje dolžnosti, smemo biti prepričani, da ne bo zanemarjal svojih dolžnosti tudi do idrijskih volilcev, ampak posveti gotovo vse svoje izdatne sposobnosti vsem vprašanjem, ki so za iste večje ali manjše važnosti.

To je naša stvarna sodba, ki pa je izšla iz našega prepričanja, ne pa iz nasprotstva do te ali one stranke ali osebe.

Državni zbor. Proračunski odsek poslanske zbornice je nadaljeval včeraj svoje razprave. Poljedelski minister je naglašal, da se je znatno zvišala svota subvencij za melioracije in živinorejo. Finančni minister je obljubil, da so se v letu 1896/97. preosnujejo pristojbine v tem zmislu, da se razbremenijo mali posestniki. Donesku 1.700.000 gld. za časnikarski kolek se ni lahko odpovedati. Pri poglavju „loterija“ je svaril finančni minister pred takozvano razredno loterijo, ker bi vsled malih deležev najmanjši ljudje še bolj zabrel v igro. O odpravi loterije bo premišljala vlada, kakor hitro bo vnaprejet nje finančni program.

Gospodarski odsek je vsprejel resolucijo posl. Pacaka, s katero se pozivlja vlada, da čim prej predloži zakonski načrt, po katerem se postavijo pod posebno nadzorstvo razni škodljivi karteli, to je zveze raznih podjetij.

Imunitetni odsek je sklenil nasvetovati zbornici, naj dovoli sodno postopanje proti dru. Luegru radi žaljenja časti in motenja javnega mira. Temu odseku predseduje dr. A. Ferjančič.

K nepotrjenju dra. Luegerja. Glasom najnovejših dunajskih vesti zavladalo je veliko razburjenje med Dunajčani, ko so izvedeli, da dr. Lueger ni potrjen županom dunajskim. Nemški nacionalci hočejo interpelovati v zbornici radi te zadeve, ali pa staviti nujni predlog. Pričakovati je viharne razprave. „Slov. Narod“ pravi v dunajski brzojavki, da je Badeni danes najnepopularniši človek na Dunaju. Kot znak ogorčenosti smatrati je dejstvo, da so v Hernalsu prijavi pet ovadb radi žaljenja Nj. Veličanstva, koja zločinstva so se storila v pogovorih o nepotrjenju Luegrovem. „Reichspost“ je pri nesla toli hud članek o tem dogodku, da moramo res občudovati liberalnost dunajske cenzure. Isti list poroča, da so v ministerstvem svetu glasovali za potrjenje Luegra: finančni minister Billinski, minister trgovine Glanz in naučni minister Gautsch; proti: pravosodni minister Gleispach, minister deželne brambe Welsersheimb in minister poljedelstva Ledebur. Ker je bila jednakost glasov na obeh straneh, odločil je proti Luegru predsednik grof Badeni. Po takem je sedaj gotovo, da je bila grda izmišljotina govorica, da bi bila krona sama odrekla potrjenje Luegru, ampak je jasno, na koga pada vsa odgovornost.

Iz Gradca nam pišejo: Slovanska akad. društva graška so sklenila v svojih sejah, udeležiti se inavguracije magnificence rektorja dr. pl. Graffa v koroni ali takozvanem „špalirju“ hkrati z nemškimi društvi. V ta namen poslala so 28. oktobra društva „Triglav“, „Hrvatska“, „Srbadija“ svoje zastopnike k magnificenci izposlovat si dovoljenje. Zahtevali so, da jih povabi k slavnosti inavguracije, kakor je povabil nemške dijake. To zahtevo utemeljevali so slovanski dijaki s sledečimi razlogi:

a) kot akad. društva imajo slovanske korporacije na graškem vseučilišču jednake in ravno iste pravice kakor nemška društva.

b) ko se je v lanskem letnem tečaju vršila slovesna otvoritev novega vseučilišnega poslopja v navzočnosti Nj. Veličanstva cesarja, bila so povabljeni vsa slovanska akad. društva k slavnosti. Takrat je magnificenca rektor ustregel vsaki naši želji: rektor in nemško dijaštvo priznalo je, da nismo gostje

na tukajšnjem vseučilišču in Nj. Veličanstvo omenjalo je graško univerzo kot „avstrijsko“, ne pa izrečno nemško.

A magnif. rektor g. Graff je odgovoril na to, da priznava v principu opravičenost naših želj, a da oziraje se na tradicijo ne more dovoliti, da bi prisostvovali v špalirju slavnosti, češ, da bi utegnili nastati neljubi prizori. Ko so mu zastopniki na to izjavili, da s takim odgovorom nikakor ne morejo biti zadovoljni in da zadevo spravijo v javnost, je rekel, da ne more pomoči, in je prosil, da se smatra ta prošnja za nestavljeno.

Drugi dan, dne 29.10. zahtevali smo, da nam dovoli rektorat občeslovansko dijaško zborovanje na vseučilišču, ker smo hoteli protestovati proti izjavi rektorjevi in posvetovati se o nadaljnjem postopanju v tej zadevi. A tudi se nam je odbilo.

Lani se je povdarjala enakopravnost vseh akademskih društev, ne oziraje se na njih narodnost, ko je bilo treba, da nareči slavnost na Nj. Veličanstvo dober utis, letos pa se sklicuje g. rektor na tradicijo, a enakopravnost je potisnena v kot! Kdor pa trdi, da je graška univerza nemška, ne pozna razmer. V ustanovnem pismu stoji, da je vseučilišče za obe narodnosti „Notranje Avstrije“, razun tega predava se na filozofski fakulteti tudi v slovenskem in laškem jeziku, nekateri izpiti na juridiški in medicinski fakulteti vrše se tudi v laščini. Torej se nemški značaj graške univerze nikakor ne more zatrjevati. Vrh tega pa je skoro tretjina vsega dijaštva slovanska.

Ker se nam je zgodila krivica, katere nočemo, ne moremo in ne smemo trpeti, sklenili smo prositi naše poslance, da stavijo v državnem zboru primerno interpelacijo.

Različne vesti.

Osebnost. Ces. kr. namestnik vitez Rinaldini dospel je 7. t. m. zvečer na parniku „Quarnero“ v Mali Lošinj.

Imenovanja. Finančni minister imenoval e finančnega komisarja dr. Napoleona Fabbra v Trstu finančnim višim komisarjem v področju deželne finančne ravnateljstva in Inomostu. — Ces. kr. namestnik na Primorskem imenoval je zasebnega zdravnika v Trstu dr. Mateja Lukšiča. Nižetiča začasnim okrajnim zdravnikom za politički okraj Tolminski.

Boj za slovensko šolo v Gorici. Mestni svet Goricki upira se, kakor pravijo po domače, „z vsemi štirimi“, samo da ne bi odprl slovenske osnovne šole na občinske stroške. Utok, katerega je bil uložil mestni svet proti ukazu deželne šolskega sveta, zavrgli so kot neosnovan celó pri najvišji instanci, kakor smo to svoječasno sporočili v našem listu. Ker torej lahonska gospoda v Gorici ne more prodreti zvijačami in zavijanj, zavlada stvar, kakor le more. Te dni imel je mestni svet Goricki sejo in v tej seji so gospoda izjavili prav lakonično: Goricka občina se ne upira (?) nkazu, da mora odpreti na svoje stroške slovensko osnovno šolo in sicer baš radi tega se ne upira, ker ji je to ukazano. Občina odstopa za to šolo štiri sobe v takozvani vojašnici Catinelli, toda prej se morata stavbeni in zdravniški odsek izjaviti, da-li je to poslopje sposobno za ljudsko šolo! Kdo ne vidi v tej izjavi zlobnega zavlačevanja? Vladni zastopnik vitez Bosizio je na to naglasil, da slovenska ljudska šola mora biti pripravljena do 1. decembra t. l., ker društvo „Sloga“ zapre svoje šolske zavode koncem novembra meseca t. l. Tej izjavi vladnega zastopnika odgovoril je svetovalec Verzeznassi, češ, da ni mogoče pripraviti šole že do 1. decembra (!), že zaradi tega ne, ker mora biti natečaj za učiteljske službe razpisan za dobo šestih tednov. Zatorej naj društvo „Sloga“ ne zapre svoje šole, če pa jo zapre, pa naj imajo otroci počitnice! — Ali ne veje iz tega ravnanja mestnega sveta Goriskega duh odkritega nasprotstva proti slovenskemu življu in upornosti proti avtoriteti vlade? In taki ljudje so „spravljivi“??

Porotne razprave v Trstu. Razven že objavljenih razprav določene so za prihodnje zasedanje porotnega sodišča v Trstu še te-le razprave: dne 18. t. m. proti Josipu Sagherju (Žagar?) zaradi sramodejstva proti naravi; dne 19. proti prof. Mateju Mandiču, izdajatelju in odgovornemu uredniku „Naše Sloge“ zaradi ščuvanja potom tiska,

dne 20. t. m. proti Josipu Hussuju zaradi ubojstva.

Porotnik, ki ne mara prisoci. Tak izreden slučaj dogodil se je dne 6. t. m. v Budimpešti. Jeden izmed porotnikov, dr. Sigmund Esillag izjavil je o zapriseganju porotnikov, da on ne priseže za nobeno ceno. Na dotično vprašanje predsednikovo odgovoril je Esillag, da je brezverec, toda da veruje v Boga (!). Namesto prisege ponudil je svojo častno besedo, da bo kot porotnik sodil nepristransko in po svojem vestnem prepričanju. Sodišče se je posvetovalo pol ure o tej čudni ponudbi, potem pa je zavrglo Esillaga kot porotnika, ker porotnik ne odgovarja zakonskim določbam, ako ni prisegel, predno je nastopil svojo porotniško službo.

Poskušen samomor. Gena. Adalberta B., stanujoča v ulici Barriera št. 12, bila je predsinocnem z dvema svojima prijateljicama v gledališču Politeama. Na poti proti domu zagledala je gena. B. na trgu della Legna svojega zaročnika, ko se je razgovarjal z neko žensko. Popustila je svoji prijateljici, tekla domov, vtaknila steklenico karbolne kisline v žep in hitela zopet na ulico. Svoega zaročnika srečala je blizu gledališča Armonia. Tu mu je očitala „nezvestobo“, in predno se je mogel kdo izmed prisotnih preprečiti to, izpila je karbolno kislino. Dasi se je B. vedla kakor besna, odnesel jo je nje zaročnik s pomočjo jedne njenih prijateljic na zdravniško postajo, toda po naključju ni bilo tam zdravnika v tem trenutku. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer jej je zdravnik izpral želodec, vendar pa je stanje ljubosumne Adalberte zelo resnobno.

Utopljenec v Soči. Iz Gradiške pišejo dne 6. t. m.: Danes našli so na levem obrežju Soče pri Zdravščini utopljenca. Pri mrliču našli so malo svoto denarja in pa beležno knjižico, glasečo se na ime Janex Marušič. Na lice mesta došla komisija je konstatovala, da se je dotičnik utopil svojevoljno ter data je truplo prepeljati v mrtvašnico v Zdravščini.

Židje ne smejo v obljubljeno deželo! Nas krščene uči sveto pismo, da je bila Palestina „obljubljena dežela“, izvoljenemu Mojzesevemu ljudstvu. Ista dežela je za nas kristjane dandanes sveta, ker je tam trpel naš Odkršenik. Židom pa je ta dežela še dandanes „obljubljena“ dežela, v kateri se „cedita mleko in med“. In v to „obljubljeno“ deželo — o krutost usode! — Židje niti ne smejo! Evo v naslednjih vrsticah suhoparnega poročila o tej zabrani, kakor isto objavlja „Polit. Corr.“: „Z obzirom na razglas, ki je bil dne 21. oktobra 1893. objavljeno v službenem listu „Wiener Ztg.“ št. 242, poročajo nam od avtoritativne strani, da turška vlada se ne dovoljuje naseljevanja inozemskih Židov v Palestini. Turška vlada dovoljuje takim izraelitom samo, da se smejo muditi v Palestini trideset dni, da obiščejo svete kraje Jeruzalem, Hebron, Tiberijo in Safed. Toda i v tem slučaju morajo dotični Židje o izkrcanju v Jaffi, predno stopijo na suho, zaječiti tamošnji pristaniški policiji, da se po preteklih 30 dneh res vrnejo, da v tem času res zapuste deželo. Turške oblasti pripoznavajo kot jedino veljavno jamstvo v tej stvari, ako dobi dotični Žid do brega poroka v osebi katerega koli turškega podanika. Ako pa dotični Žid ne dobi takega poroka, ki jamči, kakor omenjeno, da Žid v 30 dneh zapusti deželo, ne sme se Žid niti izkrcati.“ — O srečni Jeruzale!

Sodnijsko. 30letni klesar Fran Piščanc iz sv. Križa je koncem meseca decembra 1893. leta večkrat surovo napadal in pretepil svojo sestrčino, 25letno Antonijo Piščanc, stanujočo v Rojanu. To surovo ravnanje je imelo namen, da bi Antonija poizgubila plod njiju ljubezni, kajti bila je blagoslovljena trupla. Krepka narava Antonije Piščanc pa je prenesla vse te surovosti in dekle je povilo krepkega dečka. Piščancovo ravnanje pa je prišlo letos na uho orožnikom, isti so ga prijavi sodišču in predvčeršnjem vršila se je razprava radi omenjenega zločina. Ker je Fran Piščanc bolan za jetiko, dovolilo mu je sodišče, da ni prišel k razpravi. V svoji pismeni izjavi obtoženec ni samo tajil omenjenih surovostij, ampak celó dejstvo, da bi bil ljubimkova s svojo sestrčino. To tajitev ovrgli so svedoki, v prvi

vrsti uboga Antonija in sodišče je obsodilo nečloveškega suroveža na poldrugo leto težke, s postom poostrene ječe.

Policijsko. Baron Starkenfels, posestnik v Goricki okolici, prijavil je te dni tukajšnjemu redarstvenemu ravnateljstvu, da mu je njegova 18 letna dekla Josipina Močn'k ukradla razne vrednostne predmete in obleke ter pobegnili. Predvčeršnjem prijeli so tatinsko dekle v Trstu in jo deli pod ključ. Pri njej našli so več ukradene zlatnine.

Koledar. Danes (9.): Božidar, mučenik; Orest, muč. — Jutri (10.): XXIII. pobink. nedelja. Andrej Avelin, spozn. — Zadnji krajec. — Solnce izide ob 6. uri 54 min., zatonj ob 4. uri 32 min. — Toplota včeraj ob 7. uri jutraj 12,5 stop., ob 2 popoldne 16 stop. C.

Najnovejše vesti.

Dunaj 8. (Poslanska zbornica). Poslanec Steinwender je interpeloval ministra predsednika o vzrokih, zakaj ni bil potrjen dr. Lueger. (Ker so galerije ploskale, pokaral jih je predsednik). Poslanca Hauck in Döts sta interpelovala ministerskega predsednika radi izreka, kojega je baje storil dolenje-avstrijski namestnik, označivši župana dunajskega kot svojega okrajnega glavarja.

Dortmund 7. Državni poslanec in urednik Lütkenau bil je obsojen na 5 mesecev zapora radi žaljenja Njeg. Veličanstva.

Beograd 7. Kralj je dospel sem iz Semendrije ob 4. uri popoldne.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen — — — — —
Pšenica za pomlad 1898 7.01 do 7.02. Oves za jesen — — — — —
Kisla za pomlad 6.43 — 6.45. Koruza za oktober — — — — —
maj-juni 1896 4.58 — 4.59
Pšenica nova od 75 kil. f. 6.70 — 6.80 od 79 kil. f. 6.75 — 6.85, od 80 kil. f. 6.80 — 6.95 od 81 kil. f. 6.90 — 7.00, od 82 kil. f. 7.00 — 7.05, od 83 kil. f. 7.05 — 7.10, od 84 kil. f. 7.10 — 7.15, od 85 kil. f. 7.15 — 7.20
Pšenica: Srednje ponudbe povpraševanja dobro. Prodaja 20000 met. št. 5 nvd. dražjo. Ri 5 nvd. dražjo. Vreme lepo.
Praga. Noradurirani sladkor za november f. 13.40 december 13.50. brez carine.
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatelj praej f. 81.50. Con cassé 82. — 82.25 Četvorni 83. — 83.50. V glavah (sodih) 82.50 — 83.
Hambur. Santos good average november 91.50 za mare 89. —
Hambur. Santos good average za december 75. — za mare 72.75 maj 71.25 mirno.

Dunajska borza 6. novembra 1898

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.05	99.95
„ „ v srebru	100.30	100.10
Avstrijska renta v slatu	121.05	120.85
„ „ v krouah	100.80	100.70
Kreditne akcije	388.25	384.50
London 10 Lat.	120.55	120.75
Napoleon	9.59	9.59 1/2
20 mark	11.78	11.79
100 italj. lir	45.15	45.10

Kranjske klobase

se prodajajo v žganjariji na vogalu ulice Torrente in ulice S. Francesco.

Krémarmem in drugim prodajalcem daje se navadni skonto.

Udano podpisani usoja se javiti slav. p. n. občinstvu, da je odprl v nedeljo dne 20. m. m.

RESTAVRACIJO

„Al Lloyd“

v novozgrajeni palači mirovinskega zaklada avstrijskega Lloydja, na trgu delle Poste.

V tej restavraciji toči se izvrstno Plzensko in Dreherjevo pivo, kuhinja je izborna.

Obetaje neoporečno postrežbo p. n. gg. gostom, priporoča se

najudanejši

Alojzij Krainz.

JAKOB ŠTRUKELJ - TRST
via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma.
(nasproti veliki vojašnici),
prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška
kolesa (bicykle)
Zastopstvo koles „Raleigh“ iz tovarne „Raleigh Cycle Co“ Ltd. Nottingham Angleško in koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt.
Kolesa „Raleigh“ in Adler so svetovno znana, poslednja rabijo se v nemški vojski.
Kolesa pošilja se na deželo in na vse kraje brez vseh stroškov.
Sprejeme se poprava vsakovrstnih novih in starih koles in živalskih strojev.
V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in priprave za kolesa.
Zahtevajo naj se ceniki!